

Министерство образования Республики Саха (Якутия) Муниципальное казенное учреждение «Муниципальный орган управления образования»
Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение «Бордонская средняя общеобразовательная школа»

Рассмотрено :
на заседании МС
протокол № 1 от «29» 08 2017г

согласовано:
заместитель директора
по учебной работе Спирова ЛН
« 29 » августа 2017г

Утверждено:
директор школы
Григорьев ВТ
(Григорьев ВТ)
« 29 » августа 2017г

**РАБОЧАЯ ПРОГРАММА учителя якутского языка и литературы МБОУ «Бордонская средняя общеобразовательная школа» на
2017 - 2018 учебный год**

Предмет: якутская литература Класс:

8

Учитель: Павлова С.Н.

Количество часов в неделю: 2 часа.

Количество часов по программе: 68 ч.

Составлено в соответствии с программным требованием, учебник «Саха литературата» для 8 кл. якутской школы, рекомендовано

Министерством образования Республики Саха (Якутия). / Авторы: – Якутск: Бичик, 200.–272с. В тематическом

планировании отражены подробно типы уроков, цели, справочные материалы, домашние задания

	1 четверть	2 четверть	3 четверть	4 четверть
Всего часов по программе				
Дано уроков фактически				
Не выполнено (указать причину)				

Быһаары сурук

Уопсастыба олоһор уларыһы тахсан, дойдун историятын, олорон ааспыт олоһун сыаналырга, кэлэр кэскилин тустуурга атын керуу уескээн, республика суверенитет ыһын, «Саха Республикатын национальной оскуолатын сацардан сайыннары концепцията» киирэн, билигин теребут литератураны оскуолаба сацалы уерэтэр кыах баар буолла.

Теребут литератураны орто оскуолаба уерэти билици кэмцэ маннык сыалы-соругу туруорар:

- сахалы литератураны сэргээн, кэрэхсээн, сатаан, еидеен аабарга уерэти; аахпыты бэйэ сайдытыгар туһанарга туһулааһын;

-ийэ тыл уус-уран кууһун, кэрэтин, тыл илбиһин, хомуһунун оһо кыра сааһыттан ицэри;

-уус-уран айымныны, араас геройдарын туһанан теребут норуот олоһун, историятын, культуратын, угэстэрин, сиэрин-майгытын арыһы; киһи аналын, олоһу дирицник, таба ейдуурга уерэти;

-теребут тыһын уус-уран айымны айыллар угэһин, кистэлэцин, араас ньматын билиһиннэри;

-уерэнэеччи айымнылаахтык толкуйдуур уонна айар дьобура тобулларыгар суол аһы;

-уус-уран айымныны уран тыллаах, ураты дьобурдаах, талааннаах дьон айарын еидетуу.

Онон оскуолаба литература уруогун сурун анала - **уерэнэеччи теребут тыл, фольклор уонна литература норуот духуобунай бааһа, киһи еие-санаата тобуллар, туругуар, майгыта-сигилитэ ситэр, арыллар, истиц, иһирэх иэйиитэ уһуктар эйгэтэ буолар** диэн ейдуурун ситиһи.

8 кылааска саха литературатын үрэти тимцк сити'итэ

1. Үрэнэеччи билиитэ уонна сатабыла:

- Уус-уран, наука, публицистика айымныларын таба, үйдүһүн, кудуччу ааһар (мүнүттэтэ ортотунан таска 120-130 тылы, искэ 180-200 тылы);

- Булгуччу ааһан билэр айымнылары:

«Дьулуруйар Ньургун Боотур» олоһхону (учуутал талбыт варианты), 1-2 мифологической тойугу;

А.Е.Кулаковской хо'оннорун, 1-2 поэматын талан;

А.И.Софронов «Таптал» драматын, хо'оннорун талан;

Н.Д.Неустроев «Балыксыт» кэпсээнин;

П.А.Ойуунускай «Улуу Куда'са» айымнытын, хо'оннорун талан;

Суорун Омоллоон «Аанчык» кэпсээнин;

Амма Аччыгыһа «Сааскы кэм» романын;

Эллэй «Буурта-буулда дьылыгар» поэматын, хо'оннорун талан;

Күннүк Урастырап хо'оннорун талан;

Н.М.Заболоцкай «Мааппа» кэпсээнин; С.П.Данилов

хоооннорун талан;

Софр.П.Данилов «От үрэххэ» кэпсээнин;

Николай Якутскай сээннэрин талан;

Далан биир романын талан;

И.М.Гоголев хоооннорун, биир б³д^{3 2} айымнытын;

П.Н.Тобуруокап хоооннорун талан;

2-3 били^{2 2}и суруйааччы айымнытын талан.

-10-ча хооону уонна 2-3 кэпсээнинэн айымныттан быа тардыны ³йт³н аатар;

-Уус-уран айымны олоҕу хоууар искусство к³рү²э, ааспыт, били^{2 2}и, кэлэр кэмнээти олох уус-уран кэрэитэ, туоута буоларын ³йдүр;

-Саха классик суруйааччыларын олоҕун кэпсээниттэн сорох айымнытын хайдах айбытын билэр;

-Уус-уран айымны тематын, сүрүн санаатын, тутулун, геройдара туох уратылаатын, майгыннаарын к³м³т³ суох арааран билэр, сыаналыыр;

- Айымны литература хайа салаатыгар киирэрин (эпос, лирика, драма), ханнык к³рү²э буоларын арааран билэр;

- Эпическэй айымны сюжета олох ханнык чаччытыгар олоҕуран суруллубутун быаарар; айымны ис номоҕун кэмкэрдий ситимин, хоууар кэм бэлиэтин кытта ситимнээн ³йдүр;

-Айымныга ки и ис дууатын, уйуллатын, майгытын-сигилитин ойуулуур ньымалары кэтээн к³р³р, быаарар, бэйэтэ айан холоноругар туанар;

-Айымны тус-туунан олуга (эпизод, фрагмент) ситимнээтин ³йдүр; хас олук айымны ис номоҕо уонна характер арыллытыгар туох суолталаатын быаарар;

-Уус-уран айымныны айар сүрүн үгэи, ойуулуур-дүмүндүр ньыма араанын, стилин арааран билэр, айымныны ырытарга, бэйэтэ айан холоноругар, эрчиллэригэр туттар;

-Уус-уран айымны туруорар сүрүн уонна ойоҕос проблематын ³йдүр, автор ону быаарар, сыаналыыр суолунсылыктаан болтойор;

-Литература үрээтэр сыананнаах тылдыты, ыйынныгы, энциклопедияны сатаан туанар.

2. Үрэнээччи тылын сайдыта:

-Айымныны эбэтэр быа тардыны, ³йт³ үрээпити литература ханнык к³рү²э буоларын ³йд^{3 3}н, хооонноохтук, уус-ураннык аатар;

-Айымныны уус-ураннык (сиилии, кылгатын, талан) кэпсиир;

-Аажыт текскэ судургу эбэтэр уустук былаан о²орор;

-Уус-уран айымныга эбэтэр бэйэ билбитигэр олоҕуран ³йт³н суруйар: сүрүн геройу характеристикалаан, тэ²нээн, геройдары түмэн эбэтэр утарыта тутан; суруйааччы айар үлэтин характеристикалаан, олоҕун кылгас кэпсээнин эбэтэр биир түгэнин бэйэ чинчийиитин түмүгүнэн; айымны к³т³т³р проблематын, тылын-³үн ырытан; уус-уран уратытын, суолтатын быааран;

-Ҳйт³н суруйуу араас ньыматыгар (ойуулаанын, сээргээин, тойонноонун) эрчиллэр;

-Бэйэ санаатын тылынан уонна суругунан этэргэ былаан о²орор;

-Аахпыт айымны, к³рбүт киинэ, спектакль, телевизорунан, радионан биэри уонна искусство атын к³рү²үн (хартына, скульптура, уус-уран о²о¹ук о.д.а.) ту¹унан бэйэ санаатын этэр, суруйар, аннотация о²орор;
 -Кыра кээмэйдээх кэпсээни, хо¹оону айарга холонор;
 -Суруйааччы оло¹ор уонна айар үлэтигэр литературнай монтаж, литературнай-музыкальнай композиция сценарийын суруйарга холонор.

Сурун тема.	Чаас.	Уруок темата.	Сыала-соруга.	Күнэ-дьыла.
Кириитэ. Норуот тылынан уус-уран айымныта. Мифология. 5ч.	1	Саха мифологията.	Миф – норуот буттуун ейе, айбыт философията.	3.09-3.09
	2	«Аан дойду айыллытын ырыата»	Миф былыргы дьон, тулалыыр эйгэ, аан дойду, киыйамах сыыанын быһаарар анала.	7.09-7.09
	3	«Дьыл обуа»		10.09-10.09
	4	Норуот тылынан уус-уран айымнытын ойуулуурдьуунуур ньымата.	Сир-халлаан, сир-дойду, киби-сүеу хайдах уескээбитин туьунан мифтэр. Мифологической образ.	14.09-14.09
	5	Норуот тылынан уус-уран айымнытын үгэстэрэ, матыыптара уус-уран литература±а		17.09-17.09
Тойук. 4ч.	1	Тойук. С.А.Зверев олобо, айар үлэтэ.	Тойук ейдебулэ, уус-уран уратыта.	21.09-21.09
	2	«Суоһалдьыа Толбонноох»(быһа тарды)	Тойук арааһа, сюжета, уус-уран тутула, сурун образтара.	24.09-24.09
	3	«Суоһалдьыа Толбонноох»(быһа тарды)		28.09-28.09
	4	«Суоһалдьыа Толбонноох»	Норуокка кизцик биллэр тойуктар.	1.10
Саха уус-уран литературата. Норут тылынан уус-уран айымнытын үгэстэрэ, матыыптара, уус-уран литература±а. 7ч.	1	Сахалыы уус-уран литература сайдыта.	Норуот тылынан уус-уран айымныта – Саха уус-уран литературата уескээбит терде. Норуот айымнытын айар үгэстэрин туттуу. Норуот айымнытын ис хобоонугар эбэтэр матыыбыгар олобуран суруллубут айымнылар. Национальной колорит ейдебулэ. Этнографизм кестуутэ.	5.10
	2	Ексекулээх Елексей-А.Е.Кулаковскай (1877-1926) – саха бастакы ырыаһыта-хоһоонньута, айар тыл аһата.	Р. Хара кыталык туһ. норуот номоһо. Ураты дьылбалаах дьон. Ай-ныы сурун геройдара бэйэ-бэйэлэрин кытта ситимнэрэ. Ойууттар уобарастара роман тутулуугар оруола.	8.10
	3	«Байанай алгыһа»	Романца дьиц олох хартыыната (историзм), олохдьаах кестуутэ (этнографизм), роман-й тыын, символика элеменнэрэ. Айымны жанрын уратыта, уус-уран етте.	12.10
	4	И.М.Гоголев – Кындыл (1930-1998)-саха народнай поэта		15.10
	5	«Хара кыталык» (романтан быһа тарды)		19.10
	6	«Хара кыталык»		22.10
	7	«Хара кыталык»		26.10
2 чиэппэр Тереебут дойду туьунан.12ч.	1	Алампа-А.И.Софронов (1886-1935). «Тереебут дойду»	Тереебут дойду туьунан саха поэттара, суруйааччыллара истиц-иьирэх айымныллара.	29.10-
	2	Саха норуота били ² и уонна урукку дьыл±ата (Алампа «Т ³ р ³ бүт дойду» хо ¹ оонунан	Тереебут буор тардытын, ахтылбанын хоьуйуу. Кини дьылбатын, кэскилин туьунан санаа. Лирика уонна публицистика силбэьитэ.	11.11
	3	С.Р.Кулачиков-Эллэй . «Тереебут дойдубар» С.П. Данилов (1922-1993)-саха нар. сур. «Кии сыта»	Саха литрературатыгар тереебут дойдуну хоьуйар үгэс буолбут символ образтар. Хоһооццо этии араас формата: инверсия, перифраз, хатылааһын, риторической ыйытыы. Тереебут буор, алаһа дьиэ тардыта. Кэпсээн лирической суурээнэ, киһи уйулбатын ицэн-тоцон ойуулааһын туспата.	14.11- 18.11
	4	Л.А.Попов (1919-1989) - саха народнай поэта. «Саныбын тереебут алааспын». «Хоптодор».		21.11
	5	Н.А.Габышев – саха биллиилээх кэпсээнньитэ. «Т ³ р ³ бүт буор»		25.11

	6	Дойдум – Саха сирэ	Айымньыга теребут сир-уот, кэриэстэбил, кутурбан, олох салбаныыта. Олоһу сацалыы керуу. Дьон сыһыана тумуллар, тобоһор тутэни сатаан ойуулааһын.	28.11
	7	Н.А.Лугинов-саха народнай суруйааччыта. «Айгылла»		2.12
	8	И.В.Мигалкин. «Баатардым», «Хаар», «Ырыам»		5.12
	9	Сэрии уонна эйэ		9.12
Сэрии уонна эйэ туьунан. 10ч	1	Амма Аччыгыһа-Н.Е.Мординов. «Аймалбан»	Сэрии алдьархайа уо. эйэлээх, иллээх олоххо тардыһыны уус-ураннык хохуйуу. Сэрии героиката, романтизма уо. тыйыс тыына у.-у. айымньыга. Ис-чирс ейдебулэ. Олох уо. елуу туһунан санаа. Эйэ, добордохуу кууһун хохуйуу Саха суруйааччыларэ сэриигэ. Саха норуота тыылга олоһо.	16.12
	2	Со´ умар сурах содула		19.12
	3	С.Р.Кулачиков-Эллэй-саха народнай поэта. «Бырастылаабы»		23.12
	4	Абаһыныскай - А.Г.Кудрин (1907-1960)- поэт, тылбаасчыт. «Кыайы андабара»		26.01

3 чирппэр.	5	«Кыайы андаара»	Ийэ дойдуга ытык ис, чирс ейдебулун урдуктук туту. Ааспыт сэрии трагедията. Герой елбет-суппэт урдук аата. Бу ус айымньы уус-уран тутул, тыл-ес етунэн уратыта.	11.01
	6	С.С.Васильев-Борогонскай. «Бырастыла´ бы», «Андаара»		14.01
	7	«Кэрэ кэскилбит кэктибэтин» - 3йт3н суруйуу		18.01
	8	И.Д.Винокуров-Чабылбан (1914-1952). «Саха буйууца», «Герой туһунан ырыа», «Мин улууһум кинитэ».		21.01
	9	М.И.Кузьмин-Макаар Хара. «Кыталык»		25.01
	10	«Саллаат суруктара»		28.01
	11	«Саллаат суруктара»		1.02
Айылба абылаца. 12ч.	1	Айылба абыла² а		4.02
	2	В.М.Новиков- Куннук Уурастырап. «Соботох хахыйах»	Теребут айылбаны хохуйуу уус-уран уратыта. Айылба уонна кийи. Теребут айылба кийини тардар, абылыр кууэ. Айымньыга айылба модун кууэутэр сугуруйэр, намчы тыынын арааччылыр сана этиллэрэ. Айылбаны кытта алтыыы, силлийи. Пейзаж ейдебулун дирицэтии. Айылбаны хохуйар ньымалар.	11.02
	3	«Тукулутта эбэбин», «Атыр уэрэ, берелер»		15.02
	4	Улахан поэт, мт³ ки´ и		18.02
	5	И.Е.Федосеев-И.Доосо-саха биллиилээх поэта. «Сардаана»		22.02
	6	«Отуу уота».		25.02
	7	Г.С.Угаров – фантаст-суруйааччы.		29.02
	8	«Долбор сулуа» (сэһэнтэн быһа тарды)		3.03
	9	«Долбор сулуа»		7.03
	10	«Долбор сулуа»- научнай-фантастическай сэ´ эн - 3йт3н суруйуу		10.03
	11	Н.А.Лугинов-саха народнай поэта. «Суор» (быһа тарды)		14.03
	12	«Суор» кэпсээ²²э олоххо ки´ и анала		17.03
	Оболоор уонна абалар. 12ч.	1		Оболоор уонна абалар.
				24.03

4 чиглэл	2	А.Аччигыйа – Н.Е.Мординов. «Ийэ»	Оболор уонна аба келуэнэ сыыаннарын,обо саас уонна улахан дьон эйгэтин уус-ураннык хоёууу. Олох обо харабынан. Саха суруйааччылары ийэ туунан ийирэх тыллара.	4.04
	3	С.П.Ефремов (1905-1982) – «Куорат кыыа»		7.04
	4	«Куорат кыыа»		11.04
	5	«Куорат кыыа»		14.04
	6	«Куорат кыыа»		18.04
	7	«Оолор уонна аалар проблемалара»		21.04
	8	Суобас суута (Иван Иванович уобара ынан) - эйтэн суруйуу		25.04
	9	Е.П.Неймохов «Бастакы хаар»		28.04
	10	«Бастакы Хаар»		2.05
	11	«Бастакы Хаар»		5.05
	Кылаас та ынан аагы – 6 чаас	12		Суругунан улэ.
1		КТА. Н.М.Заболоцкай «Мааппа»	16.05	
2		«Мааппа» кэпсээн	19.05	
	3	«Ки и олох олоороу тэрээр эбээт...» - ТСУ		23.05
	4	КТА. В.С.Яковлев-Далан «Тулаайах оло»		26.05
	5	«Тулаайах оло»		30.05
	6	«Тулаайах оло»		

Барыта: 68ч.